Jaarverslag 2021

Resultaten en werkzaamheden

Vluchtelingenwerk – Samenspraak Bunnik (VWSB) is een onafhankelijke vrijwilligersorganisatie die de belangen behartigt van de vluchtelingen die zich aan onze begeleiding toevertrouwen. Het doel van de begeleiding is om vluchtelingen zelfredzaam te maken en om zich thuis te laten voelen in de gemeente en in Nederland. De vrijwilligers vormen de verbinding tussen de vluchtelingen en alle organisaties waar ze mee te maken hebben.

De coördinator is met ondersteuning van een administratief medewerker, de algemeen leidinggevende. Het bestuur draagt de eindverantwoordelijkheid.
De belangenbehartiging uit zich niet alleen in het geven van ondersteuning bij alles wat nodig is om te kunnen starten met het leven in Nederland, maar misschien wel vooral in het opkomen voor de vluchtelingen, daar waar het spaak loopt of dreigt spaak te lopen. De vele eisen en verplichtingen voortkomend uit wet- en regelgeving vragen vaak om een menselijke vertaalslag. Het blijkt nogal eens dat de situatie van een nieuwkomer in Nederland niet past binnen alle regels en voorschriften. Dat betekent dat soms uitgebreid gebeld moet worden met de belastingdienst, de ziektekostenverzekeraar, de sociale verzekeringsbank, de Regionale Sociale Dienst, de woningcorporatie, de gemeente en andere diensten en overheden. Niet alleen de vluchtelingen zelf openen je ogen voor een vaak onbekende wereld, ook op het vlak van het georganiseerde Nederland gaat er een wereld voor je open.

Aantal vluchtelingen gehuisvest in de gemeente Bunnik

De overheid legt elk half jaar aan alle gemeenten in Nederland de verplichting op om een x-aantal statushouders te huisvesten. Dit heet de Taakstelling Huisvesting Vergunninghouders.

Schema 1

Huisvesting	*Achterstand*	*Taakstelling*	*Totaal te huisvesten*	*Gerealiseerd*	*Naar volgend jaar*
2018	*6*	*22*	*28*	*25*	*3*
2019	*3*	*12*	*15*	*8*	*7*
2020	*7*	*11*	*18*	*14*	*4*
2021	*4*	*22*	*26*	*15*	*11*
2022	*11*	*19**	*30**	*9* *tot 1 april*	*8**

*schatting.

Aantal vluchtelingen in begeleiding

Uitgaande van drie begeleidingsjaren heeft VWSB in 2021 aan 42 vluchtelingen op vijftien adressen begeleiding geboden. Het blijkt echter dat een redelijk aantal personen die in 2018 zijn gehuisvest, ook nog begeleiding nodig hebben. In 2018 is een aantal gezinnen met vier of meer kinderen gehuisvest. Bij grote gezinnen blijkt inburgering, scholing van de opgroeiende kinderen, zwangerschap en bevalling redenen om de begeleiding te verlengen. Ook een gezinsherenigingsprocedure leidt tot een langere begeleidingsduur.
Het gaat om 24 vluchtelingen op vijf adressen die een verlengde begeleiding hebben ontvangen. Van alle cliënten die in 2021 een verlengde begeleiding hebben ontvangen, zal het dossier in 2022 worden afgerond of overgedragen naar de reguliere hulpverlening.

schema 2[1].

Aantal cliënten / huishoudens in begeleiding in 2021	eerste begeleidingsjaar	tweede begeleidingsjaar	derde begeleidingsjaar	verlenging
	14 / 6 adressen	13 / 5 adressen	15 / 4 adressen	24 / 5 adressen
totaal in begeleiding in 2021: 66 vluchtelingen op 20 adressen				

De begeleiding aan oud-cliënten die langer dan drie jaar woonachtig zijn in de gemeente, geeft aan dat integratie en inburgering een complex proces is. Het leren van de Nederlandse taal is lang niet voor iedereen een eenvoudige opgave. Vertrouwd raken met wet- en regelgeving in Nederland is eveneens een thema dat vraagt om veel aandacht. Veranderingen in de persoonlijke (gezins-)situatie brengen weer nieuwe uitdagingen met zich mee.
Er wordt snel een beroep op VWSB gedaan, de lijnen zijn kort en de begeleider is gemakkelijk te benaderen. Bij cliënten die langer dan drie jaar in begeleiding zijn vindt doorverwijzing plaats, maar het komt ook voor dat er tijdelijk een beperkte vorm van begeleiding of hulp wordt geboden.

De vragen die aan bod komen gaan bijv. over ontslag en aanvraag WW (kwam in 2020 een aantal keer voor), verlenging van verblijfsvergunningen voor onbepaalde tijd, kinderen die 18 jaar worden, huisvesting, zwangerschap en geboorte. In 2021 zijn acht kinderen geboren waarbij de maatschappelijke begeleiders ondersteuning hebben geboden.

In een aantal situaties is sprake van ***gezinshereniging***. Dit speelde in 2021 bij vijf gezinnen/personen, waarvan twee van vele jaren her. Dit vraag om veel begeleiding. Het is niet alleen een emotioneel proces, maar ook een proces dat leidt tot veel administratie en geregel als de gezinsleden toestemming hebben om naar Nederland te komen of als de aanvraag wordt afgewezen. De IND wijst om meerdere redenen al snel de hereniging af vanwege het niet beschikbaar zijn van de juiste documenten, onduidelijkheid over pleegkinderen, maar ook omdat er nog steeds achterstanden zijn bij de IND waardoor termijnen maximaal worden opgerekt. Dit alles kan leiden tot jarenlange procedures.

[1] Een begeleidingsjaar begint per eerste van de maand na datum huisvesting.

Het team van VWSB

De maatschappelijk begeleiders vormen de kern van onze organisatie. Samen met de twee taalcoach-coördinatoren en de werkcoach vormen zij onder leiding van de algemeen coördinator het team van VWSB. In 2021 zijn twee teamleden gestopt met hun werkzaamheden en konden wij een nieuw teamlid welkom heten. Het team bestond per eind december uit 13 personen.
Het team richt zich op vijf gebieden: maatschappelijke begeleiding, inburgering, taalcoaching, werkcoaching en gezinshereniging.

Maatschappelijke begeleiding

In de eerste maanden van de maatschappelijke begeleiding staan, naast de kennismaking met de nieuwkomer, vooral administratieve en financiële regelzaken voorop, zoals inschrijving in de gemeente, aanvraag uitkering, aanvragen toeslagen, inrichting woning, aanschaf fietsen en alle andere noodzakelijke voorzieningen. Ook worden in de beginperiode de inburgering en de inzet van een taalcoach geregeld. Als er sprake is van gezinshereniging, dan wordt dat ter hand genomen. Ook ondersteuning en advies geven bij de inrichting van de woning kan in de beginperiode aan de orde zijn. Hiertoe hadden wij een Werkgroep Praktische Ondersteuning ingesteld, maar deze is in 2020 en 2021 enigszins uitgedund. In 2022 hopen wij die weer op sterkte te kunnen brengen.

Na deze intensieve eerste periode komen de vluchtelingen enigszins tot rust. Men is blij dat de AZC-periode voorbij is en dat men zich kan richten op de toekomst. Er komen nu andere zaken aan bod zoals de verwerking van alles wat er gebeurd is, sluimerende gezondheidsproblemen, heimwee, omgaan met een andere kijk op opvoeding en man/vrouwverhoudingen en het leren van die moeilijke taal Nederlands. Dit taaltraject vindt veelal plaats in combinatie met het vinden van vrijwilligerswerk of zo mogelijk betaald werk. Veel lost zich in de loop van de tijd op met ondersteuning van de maatschappelijk begeleider, de taalcoach, de werkcoach en indien beschikbaar ook met landgenoten en familie die al wat langer in Nederland wonen.

De Regionale Sociale Dienst Kromme Rijn Heuvelrug (RSD) is voor VWSB de belangrijkste partner. Enerzijds in verband met de aanvraag van de uitkering, anderzijds voor begeleiding bij het traject naar werk. De RSD is werkzaam voor vijf gemeenten in de regio, te weten Zeist, Utrechtse Heuvelrug, De Bilt, Wijk bij Duurstede en Bunnik. De RSD heeft in 2018 een apart team ingesteld voor de ondersteuning van vluchtelingen. De samenwerking met dit team verloopt over het algemeen goed en waar verschillen van inzicht ontstaan tussen de vluchteling en de RSD over het te volgen traject wordt hierover gesproken.

Het uitgangspunt van de bijstandswet (Participatiewet) is om via de kortst mogelijke weg naar werk in het eigen inkomen te voorzien. Dit verhoudt zich niet altijd tot de situatie van iemand die de taal nog moet leren, te maken heeft met verlies van huis en haard, zich thuis moet gaan voelen in een nieuwe woonplaats, het leren omgaan met de ongeschreven gedragsregels èn een eigen beeld heeft over de toekomst. Dit alles heeft tijd nodig.

Inburgering

In 2021 zou de nieuwe inburgeringswet van kracht worden, maar de wet werd tweemaal uitgesteld. De nieuwe wet wordt nu ingevoerd per 1 januari 2022. In onze regio is de uitvoering van de wet belegd bij de RSD.

De invoering van deze nieuwe wet heeft net als in 2020, ook in 2021 veel aandacht gevraagd van de RSD, de VW-organisaties en de beleidsadviseurs van de gemeenten Bunnik, Zeist, Wijk bij Duurstede, Utrechtse Heuvelrug en De Bilt. Om te komen tot een optimale en functionele samenwerking zijn diverse werkgroepen ingesteld bestaande uit medewerkers van de RSD en de coördinatoren van de VW-organisaties. Deze werkgroepen zullen hun werkzaamheden in 2022 afronden. Ondanks de uitgebreide voorbereiding zal in de praktijk pas echt blijken hoe de wet werkelijk uitpakt.

De vluchtelingen die een verblijfsvergunning in 2021 hebben ontvangen, vallen nog onder de oude wet. Op het moment dat een vluchteling een verblijfsvergunning ontvangt, verblijft deze in het AZC in afwachting van een woning. Het betekent dat in 2022 nog veel vluchtelingen gehuisvest zullen worden die onder de oude wet vallen. Deze vluchtelingen ontvangen begeleiding bij de inburgering van VWSB. Dat houdt in dat zij zich met ondersteuning van de maatschappelijk begeleiders aanmelden bij een gecertificeerde taalschool, te maken hebben met een lening van DUO om de opleiding te betalen die vervolgens wordt kwijtgescholden als de opleiding met succes is afgerond binnen vastgelegde termijnen op minimaal taalniveau A2.

De vluchtelingen onder de nieuwe wet volgen een geheel ander traject. In het AZC wordt al gestart met een Brede Intake, een uitgebreide kennismaking waarin o.a. bekeken wordt welke leerroute een nieuwkomer zou kunnen volgen. Er is de keuze tussen de B1-route met eindniveau B1, de onderwijsroute voor jongeren tot 27 jaar en de Z-route waarbij vooral ingezet wordt op de zelfredzaamheid van de nieuwkomer. De te volgen leerroute en bijbehorende activiteiten worden vastgelegd in het Plan Inburgering en Participatie (PIP).

Het minimaal te bereiken taalniveau onder de oude wet is A2. Dit betekent dat je korte, eenvoudige zinnen begrijpt die over alledaagse zaken gaan, zoals boodschappen, werk, familie. Je bent in staat om informatie te vinden in eenvoudige teksten zoals een advertentie of een menukaart. Je kunt zelf een kort en simpel gesprek voeren.

Het minimaal te bereiken taalniveau onder de nieuwe wet is B1. Dit betekent dat je teksten begrijpt die voor het grootste deel uit veelgebruikte woorden bestaan. Maar je begrijpt ook moeilijker taal als je daar veel mee te maken hebt, zoals voor je werk of een hobby.

Taalcoaching

Elke vluchteling die bezig is met de inburgering kan gekoppeld worden aan een taalcoach. De taalcoach biedt ondersteuning bij het spreken in het Nederlands, waarbij het gevolgde inburgeringsprogramma een leidraad biedt. Tussen de regels door biedt zo'n contact veel meer: uitwisseling van kennis en ervaringen over de landen waar men vandaan komt of waar men geweest is, het delen van persoonlijke zaken, de vergroting van het sociale netwerk van de nieuwkomer.
De taalcoaches worden begeleid door twee taalcoach-coördinatoren, een voor Bunnik en een voor Odijk/Werkhoven. Deze twee coördinatoren zorgen voor het inwerken van de taalcoaches, dragen zorg voor een juiste koppeling tussen taalcoach en vluchteling en zorgen voor de kennismaking met de maatschappelijk begeleider. Ook houden zij de taalcoaches op de hoogte van ontwikkelingen. Deze coördinatoren zijn onderdeel van het team van VWSB.

schema 3

Aantal taalcoaches en koppelingen	**per 1 jan 21**	**gestart**	**gestopt**	**per 31 dec 21**
beschikbare taalcoaches	61 personen	11 personen	16 personen	56 personen
	Bunnik: 43 Odijk: 14 Werkhoven: 4	Bunnik 7 Odijk: 4 Werkhoven: -	Bunnik: 11 Odijk: 4 Werkhoven: 1	Bunnik: 39 Odijk: 14 Werkhoven: 3
actieve koppelingen	32 koppelingen	18 koppelingen	11 koppelingen	39 koppelingen
	Bunnik: 24 Odijk: 8	Bunnik: 14 Odijk: 4	Bunnik: 7 Odijk: 4	Bunnik: 31 Odijk: 8

Twee keer per jaar houden de coördinatoren een bijeenkomst met alle taalcoaches. In 2021 is dit tot 2x toe niet door kunnen gaan. Wat is er in 2021 wel doorgegaan:

- een digitale training voor alle nieuwe taalcoaches. Deze training was zeer praktisch van opzet en voorzag in een duidelijke behoefte. Deze training werd verzorgd door ons bestuurslid en deskundige op taalverwerving Marga Tubbing met ondersteuning van Edward Mac Gillavry als moderator.

- het profiel Taalcoach is opgesteld. Dit profiel bevat een duidelijke beschrijving van de taken, het proces en de plaats van de taalcoach in het geheel van de begeleiding door VWSB. Het document bevat tevens algemene en lokale tips voor de uitvoering.

- de aanschaf van de methode Spreektaal. Dit zijn boekjes op A1, A2 en B1 niveau om met elkaar de spreekvaardigheid in het Nederlands te oefenen. Deze boekjes kunnen geleend worden op ons kantoor.

VWSB is lid van de organisatie Het Begint met Taal. Elke taalcoach kan inloggen, achtergrond-informatie vinden en materiaal downloaden waaronder de methode Spreektaal.

Werkcoaching

Het blijkt dat in veel gevallen de uitstroom van vluchtelingen uit de bijstand succesvol verloopt, maar duidelijk is dat een traject naar werk tijd en doorzettingsvermogen vraagt, zowel van de vluchteling als van de ondersteuning. De bijstandsvoorzieningen zoals vastgelegd in de Participatiewet richten zich op zo snel mogelijke uitstroom en dat verhoudt zich soms lastig met de situatie van de vluchtelingen.
Onder de nieuwe inburgeringswet wordt duurzame uitstroom als uitgangspunt genomen, wat betekent dat niet perse de snelste weg naar werk gevolgd wordt, maar samen met de cliënt gekeken wordt naar een reëel toekomstperspectief met voldoende aandacht voor het leren spreken van de Nederlandse taal.

In 2021 heeft de werkcoach ondersteuning geboden aan negen vluchtelingen.
Deze ondersteuning is geboden in goede samenspraak met de klantregisseur van de RSD. Het gaat in deze gesprekken om oriëntatie op de arbeidsmarkt: "wat is mijn beroepswens, wat zijn mijn mogelijkheden, wat kan ik het beste doen om geschikt werk of een geschikte opleiding te vinden?"
Verder wordt praktisch hulp geboden bij het opstellen van een cv en een sollicitatiebrief, het zoeken van een werkgever, het voeren van sollicitatiegesprekken e.d. Ook worden werkgevers benaderd om te vragen wat hun aanbod aan werkzaamheden voor vluchtelingen is.

Sociale Activiteiten

Al meer dan 25 jaar organiseert VWSB een barbecue bij de Sociaal Culturele Vereniging Yumbo aan de Rumpsterweg. Zowel in 2020 als in 2021 hebben wij moeten besluiten deze niet door te laten gaan. Een afstand aanhouden van 1,5 meter bij een barbecue met volwassenen en kinderen gericht op ontmoeting bleek niet mogelijk.
Ook de bijzonder gezellige interculturele maaltijden in de Witte Huisjes gingen om dezelfde reden niet door.

Gebruik van fondsen

In 2021 hebben wij ten behoeve van de cliënten van landelijke en lokale fondsen gebruik gemaakt.

Een fonds waar VWSB al jaren intermediair voor is, is het Jeugdfonds Sport- en Cultuur.
In 2021 maakten negen kinderen van dit fonds gebruik. Zes kinderen voetbalden en drie kinderen leerden zwemmen. De gemeente Bunnik levert jaarlijks een extra financiële bijdrage aan het fonds om kinderen in staat te stellen hun zwemdiploma's te halen.
Van het Fonds Kinderhulp werd vier keer gebruik gemaakt, voor een fiets, kamerinrichting, winterkleding en een extra bijdrage voor zwemles.
Er is dit jaar drie keer een verzoek gedaan aan de Caritas en de Diaconie Bunnik/Odijk. De verzoeken zijn gehonoreerd.

Het Steunfonds Vluchtelingen Bunnik is het lokale fonds dat vooral ingezet wordt voor zaken die rechtstreeks verband houden met het vluchteling zijn. Het Steunfonds betaalde in 2021 voor de kosten van een verblijfsvergunning, griffiekosten in een hoger beroepszaak en twee laptops. Het fonds droeg bij aan een gezinshereniging.

Het bestuur

Het bestuur van de Stichting is eindverantwoordelijk voor het reilen en zeilen van de organisatie. De dagelijkse leiding is in handen van de algemeen coördinator.
In 2021 bestond het bestuur uit vier leden. In 2022 zal gezocht worden naar een vijfde bestuurslid. Belangrijke bestuurstaken zijn het zorgdragen voor een gezonde financiële positie en goed werkgeverschap.

Bestuursbeleid ten aanzien van het vrij besteedbare vermogen

De Algemene reserve wordt gebruikt voor het opvangen van tegenvallende resultaten ten opzichte van de Begroting.

Bunnik, april 2022.